

- چهارشنبه ۱۸ تیرماه ۱۴۰۴**
- سال هفدهم - شماره ۳۱۵۹**

سپهرغرب، گروه اقتصادی – سمیرا گمار؛ در حالی که بخش قابل توجهی از شاغلان کشور در مشاغل خرد و غیررسمی فعالیت می‌کنند، نبود یک بانک اطلاعات جامع از وضعیت آن‌ها باعث می‌شود در زمان وقوع بحران‌ها، از چرخه حمایت‌های دولتی و امدادی جا بمانند و با شدیدترین آسیب‌ها مواجه شوند؛ یکی از کارشناسان مطرح اقتصادی معتقد است؛ فقدان این زیرساخت اطلاعاتی، تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی کشور را در برابر حوادث طبیعی و انسانی به شدت کاهش می‌دهد.

در روزگار پرحادثه‌ای که جوامع پی‌درپی با بحران‌های طبیعی و انسانی مواجه می‌شوند، (از جنگ و درگیری‌های منطقه‌ای گرفته تا بلایای طبیعی و اپیدمی‌های گسترده) آسیب‌پذیری اقشار کم‌درآمد و صاحبان مشاغل خرد بیش از پیش آشکار می‌شود. این گروه‌ها که بیشتر در حاشیه اقتصاد رسمی فعالیت می‌کنند و فاقد قراردادهای پایدار، بیمه اجتماعی یا حمایت‌های سازمان‌یافته‌اند، با کوچک‌ترین اخلال در چرخه تولید و توزیع دچار فروپاشی معیشتی می‌شوند. حوادثی همچون جنگ یا زلزله و حتی بحران‌هایی مانند پاندمی کرونا نشان داده‌اند که بخش بزرگی از کسب‌وکارهای کوچک و خانگی، صنایع دستی، فروشنندگان دوره‌گرد و شاغلان روزمزد، به‌دلیل وابستگی شدید به بازار و نبود هرگونه ذخیره یا تضمین درآمدی، در معرض تهدید جدی قرار دارند و نخستین قربانیان رکود یا تعطیلی هستند این در حالی است که دولت‌ها معمولاً تمرکز حمایت‌های خود را بر بخش‌های رسمی و شاغلان بیمه‌شده قرار می‌دهند و گروه‌های فاقد پوشش رسمی از شبکه حمایتی بازمی‌مانند.

بر همین اساس، پرسش مهم این است که چه سیاست‌ها و اقداماتی می‌تواند در شرایط بحران، از سقوط کامل این بخش عظیم و پرشمار اقتصاد غیررسمی جلوگیری کند و تاب‌آوری آنان را افزایش

دهد؟ نقش نهادهای دولتی، تشکل‌های صنفی، خیرین و حتی مردم عادی در کاهش فشارهای اقتصادی بر این اقشار چیست و چگونه می‌توان یک سازوکار حمایتی گسترده و منسجم برای دوران بحران تعریف کرد؟

برای واکاوی این موضوع و بررسی راهکارهای عملی، به سراغ کارشناس اقتصادی رفته و دیدگاه‌های او را درباره ابعاد گوناگون حفاظت از مشاغل خرد در شرایط بحران جویا شده‌ایم. آنچه در ادامه می‌خوانید، حاصل این گفت‌وگو است.

کارگران با قراردادهای بلندمدت، حتی در جنگ هم درآمدی دارند، اما روزمزدها و غیررسمی‌ها کاملاً بی‌پناه می‌مانند.

■ نقش خیرین و مشارکت مردمی در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر بحران‌ها بسیار کلیدی است
دکتر سیاوش غیبی‌پور در ابتدای این گفت‌وگو با اشاره به تجربه بحران‌های اخیر گفت؛ ما در کشور گروه‌های مختلف شغلی داریم که از نظر امنیت شغلی و درآمد قابل تفکیک‌اند. برخی از افراد دارای قراردادهای بلندمدت هستند و درآمد ثابتی دارند. این گروه حتی در شرایط بحران و جنگ، اگرچه ممکن است میزان دریافتی‌شان کم یا زیاد شود، اما اصولاً ارتباط دستمزدی‌شان قطع نمی‌شود. به هر حال درآمدی دارند که با آن زندگی می‌گذرانند.

وی افزود؛ در مقابل این گروه، بخش بزرگی

از شاغلان خرد و خانگی، به‌ویژه آن‌هایی که فعالیت غیررسمی دارند و در سامانه‌ها ثبت نشده‌اند، هیچ پشتوانه‌ای برای استمرار درآمد خود در بحران‌های بلندمدت ندارند. این‌ها در معرض آسیب جدی قرار می‌گیرند، چون قرارداد ثابت یا پایدار برای دستمزدشان وجود ندارد و کوچک‌ترین اختلال در بازار یا جامعه، کل سازوکار درآمدی‌شان را از هم می‌پاشد.

این کارشناس مسائل اقتصادی ادامه داد؛ در این مواقع، سازمان‌های حمایتی به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم به کارگران رسمی کمک‌هایی ارائه می‌کنند. دولت‌ها معمولاً پیش‌بینی کرده‌اند که افرادی که تحت پوشش بزه‌پستی یا کمپته امداد هستند، کمک‌های معیشتی یا وام‌هایی دریافت کنند اما گروه بزرگی از فعالان مشاغل خرد، اساساً ثبت‌نام نشده‌اند و هیچ‌گونه پرونده‌ای در سازمان‌های حمایتی ندارند. در نتیجه این گروه‌ها در بحران‌ها بیشتر از بقیه آسیب می‌بینند.

غیبی‌پور با تأکید بر اهمیت نقش خیرین و مردم در حمایت از این اقشار گفت؛ فرهنگ حمایت‌های مردمی و خیریه‌ای باید به‌طور جدی در جامعه نهادینه شود. ما در سطح محله‌ها، شهرها و حتی مجتمع‌های مسکونی می‌توانیم ظرفیت‌هایی ایجاد کنیم که در مواقع بحران مانند جنگ، زلزله، سیل یا شیوع بیماری، از افراد آسیب‌پذیر حمایت کنند. مثلاً مسجدی‌ها و گروه‌های مردمی می‌توانند وعده‌های غذایی، پوشاک یا کمک‌های بهداشتی را تأمین کنند. چنین حوادثی غیرقابل‌پیش‌بینی و غیرمترقبه هستند و تقریباً همه کشورها تجربه مواجهه با آن را دارند.

وی در ادامه خاطرنشان کرد؛ در این بحران‌ها، مشاغل خرد علاوه بر آسیب معیشتی، با مشکلات دیگری در حوزه بهداشت، درمان، حمل‌ونقل و آموزش هم روبه‌رو می‌شوند. برای نمونه در دوران جنگ ایران و عراق، بسیاری از خانه‌های دولتی، شخصی یا تعاونی در اختیار

مهاجران جنگی گرفتار حادقل یک سربانه داشته باشند. در همین شرایط امروز هم اگر جنگ یا بحرانی پیش بیاید، کمک‌های فوری و مستقیم مردم و خیرین تأثیر بسزایی خواهد داشت.

تقویت سازوکارهای حمایتی، فرهنگ‌سازی برای مشارکت اجتماعی و خیرین، و ایجاد یک نظام جامع اطلاعاتی می‌تواند تاب‌آوری مشاغل خرد و خانگی را در برابر بحران‌ها بالا ببرد و مانع از فروپاشی کامل اقتصاد معیشتی خانواده‌ها در شرایط اضطراری شود.

این تحلیلگر اقتصادی با اشاره به خلأهای نظام تأمین اجتماعی در پوشش‌دهی مشاغل غیررسمی اظهار کرد؛ خدمات تأمین اجتماعی جامعه هدف مشخصی دارد و شامل گروه‌های بیمه‌شده و شاغلان رسمی است؛ اما کارگران ساختمانی، فعالان روزمزد، صاحبان مشاغل آزاد یا حتی مشاغل خردی که صنفی هم ندارند، از این چتر حمایتی بیرون می‌مانند. ما نیاز داریم گرگانی تأکید کرد؛ به‌عنوان کارشناسان، باید بدون لکنت، اشتباه بودن چنین تصمیماتی را اعلام کنیم و با کمک رسانه‌ها، آن را به گوش رئیس‌جمهور محترم برسانیم. این تصمیم، تصمیم نادرستی است.

وی با بیان اینکه پیمانکار نمی‌تواند طرف حساب مردم باشد، اظهار کرد؛ این منابع، پول مجاب و حلالی نیست که صرف جبران خسارت شود. تراکم‌فروشی خلاف قانون است، جرم است، و نمی‌توان با این بهانه، منابع اندک (که شاید به اندازه هزینه چند موشک هم نباشد) را صرف کرد.

وی تصریح کرد؛ اطمینان دارم آقای عضو شورای مرکزی بنیاد مسکن اضافه کرد؛ مدل پیشنهادی شهرداری برای بازسازی، مورد تأیید نیست. در شرایط کنونی یا دیر تصمیم می‌گیریم، یا بد تصمیم می‌گیریم، یا اصلاً بی‌تصمیم می‌مانیم. و این شرایط، نارضایتی گسترده‌ای به‌دنبال داشته است.

گرگانی تأکید کرد؛ به‌عنوان کارشناسان، باید بدون لکنت، اشتباه بودن چنین تصمیماتی را اعلام کنیم و با کمک رسانه‌ها، آن را به گوش رئیس‌جمهور محترم برسانیم. این تصمیم، تصمیم نادرستی است.

وی با بیان اینکه پیمانکار نمی‌تواند طرف حساب مردم باشد، اظهار کرد؛ این منابع، پول مجاب و حلالی نیست که صرف جبران خسارت شود. تراکم‌فروشی خلاف قانون است، جرم است، و نمی‌توان با این بهانه، منابع اندک (که شاید به اندازه هزینه چند موشک هم نباشد) را صرف کرد.

وی تصریح کرد؛ اطمینان دارم آقای عضو شورای مرکزی بنیاد مسکن اضافه کرد؛ مدل پیشنهادی شهرداری برای بازسازی، مورد تأیید نیست. در شرایط کنونی یا دیر تصمیم می‌گیریم، یا بد تصمیم می‌گیریم، یا اصلاً بی‌تصمیم می‌مانیم. و این شرایط، نارضایتی گسترده‌ای به‌دنبال داشته است.

گرگانی تأکید کرد؛ به‌عنوان کارشناسان، باید بدون لکنت، اشتباه بودن چنین تصمیماتی را اعلام کنیم و با کمک رسانه‌ها، آن را به گوش رئیس‌جمهور محترم برسانیم. این تصمیم، تصمیم نادرستی است.

وی در پایان گفت؛ «امیدوارم تجارب موفق این دوران، به‌عنوان الگویی پایدار در مدیریت بحران‌ها و حتی دوران آرامش مدنظر قرار گیرد تا اقتصاد کشور همواره آماده پاسخگویی به رخداد‌های غیرمنتظره باشد.»

اقتصادی

کارشناس برجسته اقتصادی؛

نبود بانک اطلاعات جامع، مشاغل خرد را در بحران‌ها بی‌پناه می‌گذارد

حوادث غیرمترقبه در همه کشورها رخ می‌دهد؛ باید فرهنگ همیاری محلی و خیریه‌ای را تقویت کنیم

غیبی‌پور اضافه کرد؛ این‌طور نیست که همه این افراد زیر خط فقر باشند، اما داده‌های دقیق از درآمد و وضعیت زندگی آن‌ها کمک می‌کند در شرایط اضطراری، مثل جنگ یا کرونا، سریع شناسایی شوند و خدمات حمایتی بگیرند. در برخی کشورها این اطلاعات به‌طور کامل گردآوری شده و در اختیار نهادهای حمایتی قرار دارد، اما در ایران هنوز این سازوکار ناقص است.

وی سپس در پاسخ به این پرسش که با توجه به این شرایط، دولت چگونه می‌تواند با حداقل هزینه، بیشترین حمایت را از مشاغل خرد انجام دهد و تاب‌آوری آن‌ها را افزایش دهد؟ توضیح داد؛ اگر بحران، اقتصادی باشد، یعنی در تولید یا عرضه مشکل ایجاد شود، دولت می‌تواند از طریق تسهیلات بانکی، یارانه مواد اولیه یا پوشش قیمت‌گذاری وارد عمل شود و حمایت کند اما در بحران‌های عمومی و گسترده مثل جنگ، سیل، زلزله یا بیماری‌های فراگیر، موضوع فقط تأمین مالی یا یک بخش خاص نیست. بلکه باید یک بسته جامع حمایتی طراحی شود و همه دستگاه‌ها آماده‌باش باشند.

این کارشناس حوزه اقتصاد متذکر شد؛ صنف‌های مختلف کشور هم می‌توانند در این حوزه کمک کنند. آن‌ها معمولاً از اعضای خود حق عضویت دریافت می‌کنند و منابعی دارند که می‌تواند در شرایط بحران به اعضای بیکار یا آسیب‌پذیرشان برسد. البته ظرفیت خیریه‌ها و تسهیلات بانکی هم مهم است. دولت باید یک هماهنگی جامع ایجاد کند تا این حمایت‌ها پراکنده و مقطعی نباشد.

غیبی‌پور ادامه داد؛ تا زمانی که بانک اطلاعاتی جامع و به‌روز در کشور شکل نگیرد، همچنان در شناسایی و حمایت از افراد آسیب‌پذیر دچار مشکل خواهیم بود. نظام داده‌های مالی، درآمدی و سرمایه‌گذاری مردم باید به‌گونه‌ای باشد که در صورت بروز بحران، گروه‌هایی که بیمه یا حمایت کافی ندارند سریع دیده شوند و

خدمات حمایتی دریافت کنند. وی در پایان گفت؛ تقویت سازوکارهای حمایتی، فرهنگ‌سازی برای مشارکت اجتماعی و خیرین و ایجاد یک نظام جامع اطلاعاتی می‌تواند تاب‌آوری مشاغل خرد و خانگی را در برابر بحران‌ها بالا ببرد و مانع از فروپاشی کامل اقتصاد معیشتی خانواده‌ها در شرایط اضطراری شود.

■ ضرورت بازتعریف حمایت‌های بحران‌محور
در پایان می‌توان گفت اگرچه سیاست‌های حمایتی سنتی بر شناسایی گروه‌های ثبت‌شده و دارای پرونده بیمه یا مستمری متمرکز بوده، اما ساختار اقتصاد امروز و وزن بالای مشاغل غیررسمی و خرد ایجاد می‌کند در برنامه‌ریزی‌های بحران‌محور بازنگری جدی صورت گیرد. تجربه‌های جهانی و شواهد داخلی نشان می‌دهد که این دسته از شاغلان، به‌دلیل وابستگی کامل به گردش روزانه بازار و نبود پشتوانه‌های بیمه‌ای و قانونی، نخستین قربانیان هر نوع بحران اقتصادی، طبیعی یا انسانی هستند.

از همین رو به‌نظر می‌رسد ایجاد یک سامانه جامع داده‌محور برای رصد گروه‌های شغلی کوچک، ترکیب حمایت‌های مردمی و خیرخواهانه با حمایت‌های حکومتی و به‌ویژه تعریف بسته‌های تاب‌آوری چندلایه برای مدیریت شوک‌های ناگهانی، یک نیاز فوری و جدی است. صرف ارائه یارانه‌های موقت یا کمک‌های مودی در بحیوحه بحران‌ها، چاره‌ساز نخواهد بود و لازم است نگاه توسعه‌محور و پیشگیرانه در دستور کار نهادهای سیاست‌گذار قرار گیرد.

بر نهایت، شاید بتوان بزرگ‌ترین درس بحران‌هایی مانند کرونا یا جنگ‌های منطقه‌ای این است که «(امنیت معیشتی)» برای صاحبان مشاغل خرد نه فقط یک مطالبه اجتماعی بلکه یک الزام برای حفظ ثبات جامعه است؛ الزامی که اگر جدی گرفته نشود، هزینه‌های اجتماعی و اقتصادی سنگینی به‌دنبال خواهد داشت.

تجربه و سوابق ارزشمند در بازسازی بحران‌ها در کشور، از بین برود. در یم، بازسازی با مردم انجام شد؛ نه با اعانه، بلکه با کمک‌های ویژه‌ای که دولت به مردم می‌داد و آن‌ها با سلیقه و اختیار خودشان هزینه می‌کردند. شهرداری‌ها باید مثل گذشته در کنار فرآیند بازسازی باشند، برای تسهیل و تسریع، نه اینکه جایگزین مردم و دولت شوند.

وی تصریح کرد؛ نباید اجازه دهیم که این همه تجربه و سوابق ارزشمند در بازسازی بحران‌ها در کشور، از بین برود. در یم، بازسازی با مردم انجام شد؛ نه با اعانه، بلکه با کمک‌های ویژه‌ای که دولت به مردم می‌داد و آن‌ها با سلیقه و اختیار خودشان هزینه می‌کردند. شهرداری‌ها باید مثل گذشته در کنار فرآیند بازسازی باشند، برای تسهیل و تسریع، نه اینکه جایگزین مردم و دولت شوند. وی یادآور شد؛ در گذشته هم ایده جابه‌جایی شهر تهران مطرح شده بود، اما تصمیمات نادرست، اسپیش را مردم دیده‌اند. امروز هم اگر بازسازی اشتباه مدیریت شود، مردم آسیب‌دیده باید درگیر قراردادها، اختلافات با پیمانکار و تصمیمات بی‌بیشه شوند.

عضو شورای مرکزی بنیاد مسکن در پایان گفت؛ پول بازسازی متعلق به خود مردم است، نه پیمانکار. بازسازی فقط زمانی موفق خواهد بود که مردم در محوریت تصمیم‌گیری و اجرا باشند.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد. در همه ادوار، شورای شهر نماینده مردم بوده و مدافع منافع عمومی است. در این موضوع هم قطعاً نظر دارد. حتی اگر دولت مجوز دهد، شورای شهر نباید منافع عامه را قربانی کند.

عضو شورای مرکزی بنیاد مسکن گفت؛ این کار، یک بدعت خطرناک است و اگر پذیرفته شود، فردا که زلزله‌ای در تهران بیاید، باید کل تهران را بفروشیم؟ یعنی چون نتوانستیم تأمین مالی به گفته گرگانی، بازسازی، ساختمان‌سازی کنیم یا نتوانستیم مفهوم بازسازی را جا بیندازیم، باید به بنگاه‌های اقتصادی میدان دهیم؟

به گفته گرگانی، بازسازی، ساختمان‌سازی نیست. بازسازی یعنی زنده‌سازی، یعنی مشارکت اجتماعی. اگر مردم کنار ما نباشند، هر بازسازی‌ای شکست خواهد خورد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

رئیس‌جمهور و هیئت دولت نیت خیر دارند و می‌خواهند از همه ظرفیت‌ها استفاده کنند، اما کارشناسان باید با صراحت بگویم: نباید با روکش قانونی، تصمیمی نادرست را توجیه کرد.

سپهرغرب، گروه اقتصادی؛ یکی از مهم‌ترین اقدامات شبکه بانکی در سال حمایت از تولید، توسعه صادرات با حمایت نظام بانکی از کسب وکارهای کوچک و متوسط است که سبب شده سهم این بخش از اعتبارات دریافتی افزایش یابد. شرکت‌های کوچک و متوسط (SME) یکی از ارکان اصلی رشد اقتصادی، توسعه صنعتی و نوآوری در کشورها به شمار می‌آیند که به‌دلیل ساختار چابک، انعطاف‌پذیری بالا و قدرت تطبیق سریع با تحولات بازار، نقش قابل توجهی در اشتغال‌زایی، تولید ناخالص داخلی و توسعه فناوری دارند. در اغلب کشورها، بیش از ۹۰ درصد بنگاه‌های اقتصادی را (SME) تشکیل می‌دهند و ستون فقرات اقتصاد به‌ویژه در بخش‌های مولد به حساب می‌آیند.

در حوزه صادرات نیز این گروه از شرکت‌های

نقش تسهیلات گمرکی و فعالیت شبانه‌روزی گمرکات در پایداری اقتصاد چیست؟

وی افزود؛ «(با این تصمیم هوشمندانه، فعالیت اقتصادی در کشور متوقف نشد و واحدهای تولیدی با خیال آسوده به تولید ادامه دادند. این رویکرد اجازه نداد که بحران جنگ تأثیر مستقیم و مخربی بر زندگی مردم و فعالیت بنگاه‌ها داشته باشد.»

این استاد دانشگاه گفت؛ «(فعالیت ۲۴ ساعته گمرکات علاوه بر کمک به واردات سریع‌تر کالاهای اساسی و مواد اولیه، این پیام مهم را به بازار داد که تأمین کالا دچار وقفه نخواهد شد. نتیجه مستقیم این سیاست، جلوگیری از افزایش بی‌رویه قیمت‌ها و حفظ آرامش در بازار بود.»

کاظمی افزود؛ «(تجربه تلخ برخی کشورها نشان داده در شرایطی که گمرکات به علت بحران‌ها تعطیل یی کند عمل کردند، با مोजی از

سپهرغرب، گروه اقتصادی؛ یک کارشناس اقتصادی گفت؛ با دستور وزیر اقتصاد برای تسهیل فرآیندهای گمرکی و ارائه خدمات شبانه‌روزی در ایام جنگ ۱۲ روزه، جریان واردات و صادرات کشور بدون وقفه ادامه یافت.

سعید کاظمی، درباره آثار مثبت اجرای دستور وزیر اقتصاد مبنی بر شبانه‌روزی کردن گمرکات کشور گفت؛ «(اجرای تسهیلات گمرکی و فعال کردن شیفت‌های شبانه‌روزی در گمرکات، یکی از تصمیمات کلیدی در عبور اقتصاد از بحران بود. گمرک به‌عنوان حلقه حیاتی زنجیره تأمین عمل می‌کند و هرگونه اختلال در روند ترخیص، بلافاصله خود را به شکل کمبود مواد اولیه، کاهش موجودی کالاهای اساسی و ایجاد نوسانات قیمتی بروز می‌دهد.»

سپهرغرب، گروه اقتصادی؛ یک کارشناس اقتصادی گفت؛ با دستور وزیر اقتصاد برای تسهیل فرآیندهای گمرکی و ارائه خدمات شبانه‌روزی در ایام جنگ ۱۲ روزه، جریان واردات و صادرات کشور بدون وقفه ادامه یافت.

سعید کاظمی، درباره آثار مثبت اجرای دستور وزیر اقتصاد مبنی بر شبانه‌روزی کردن گمرکات کشور گفت؛ «(اجرای تسهیلات گمرکی و فعال کردن شیفت‌های شبانه‌روزی در گمرکات، یکی از تصمیمات کلیدی در عبور اقتصاد از بحران بود. گمرک به‌عنوان حلقه حیاتی زنجیره تأمین عمل می‌کند و هرگونه اختلال در روند ترخیص، بلافاصله خود را به شکل کمبود مواد اولیه، کاهش موجودی کالاهای اساسی و ایجاد نوسانات قیمتی بروز می‌دهد.»